

ŠTÁTNA
ŠKOLSKÁ
INŠPEKCIA

2021/2022

**STAV POSKYTOVANIA ODBORNEJ ČINNOSTI
V ŠKOLSKÝCH ZARIADENIACH VÝCHOVNÉHO
PORADENSTVA A PREVENCIE V ŠKOLSKOM
ROKU 2021/2022 V SLOVENSKEJ REPUBLIKE**

SPRÁVA Z TEMATICKEJ INŠPEKCIE

**KRITICKÝ
PRIATEĽ ŠKÔL
A ŠKOLSKÝCH
ZARIADENÍ**

ŠTÁTNA
ŠKOLSKÁ
INŠPEKCIA

Stav poskytovania odbornej činnosti v školských zariadeniach výchovného poradenstva a prevencie v školskom roku 2021/2022 v Slovenskej republike

TEMATICKÁ SPRÁVA

Mgr. Eva Polgáryová, PhD.

Ing. Adriana Vykydalová

Mgr. Alžbeta Štofková Dianovská

PaedDr. Monika Ružeková, PhD.

OBSAH

1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE O KONTROLOVANÝCH ZARIADENIACH A ICH KLIENTOCH	4
2 HLAVNÉ ZISTENIA.....	5
2.1 Podmienky činností zariadení	5
2.2 Odborná činnosť poskytovaná zariadením	6
2.3 Opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov	8
3 ZÁVERY	8
4 ODPORÚČANIA A PODNETY	9
4.1 Odporúčania na úrovni centier	9
5 ZOZNAMY	9
5.1 Tabuľky	9

Cieľom tematickej inšpekcie bolo zistiť stav poskytovania odbornej činnosti v školských zariadeniach výchovného poradenstva a prevencie. Predmetná inšpekcia sledovala cieľ prostredníctvom dotazníkov zadávaných riaditeľom poradenských zariadení, rozhovorov s vedúcimi odbornými zamestnancami a kontrolou dokumentácie.

1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE O KONTROLOVANÝCH ZARIADENIACH A ICH KLIENTOCH

Štátna školská inšpekcia vykonala 5 tematických inšpekcií v 2 krajoch Slovenskej republiky (Nitriansky a Trenčiansky kraj), z toho v 4¹ centrách špeciálno-pedagogického poradenstva (CŠPP²) a v 1³ centre pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie (CPPPaP). Kontrolované školské zariadenia boli 3 štátne, 2 súkromné, 4 so sídlom v meste, 1 so sídlom na vidieku, 1⁴ so zriadeným elokovaným pracoviskom. Jedno⁵ z nich pôsobilo ako zdrojové centrum a žiadne z nich nebolo poverené metodickým usmerňovaním poradenských zariadení. V organizačnej štruktúre uviedlo jedno CŠPP a jedno CPPPaP, že sa členili na úseky alebo oddelenia. Komunikačný jazyk bol slovenský a v jednom CŠPP⁶ komunikovali slovensky i maďarsky. V hodnotených školských zariadeniach výchovného poradenstva a prevencie v aktuálnom školskom roku evidovali 3 172 klientov (2 606 v CŠPP a 566 v CPPPaP) vo veku od 3 rokov až po ukončenie prípravy na povolanie. Najväčší počet klientov tvorili žiaci základných škôl.

TABUĽKA 1 Základné údaje o kontrolovaných zariadeniach

Počet kontrolovaných zariadení		5
Vyučovací jazyk	slovenský	4
	slovenský a maďarský	1
Zriaďovateľ	štátne	3
	súkromné	2
Sídlo	mesto	4
	vidiek	1

TABUĽKA 2 Počet evidovaných klientov podľa druhu ZZ v CŠPP

Zdravotné znevýhodnenie	Počet klientov
Narušená komunikačná schopnosť (NKS)	1 396
Viacnásobné postihnutie (VIAC)	549
Vývinové poruchy učenia (VPU)	203
Mentálne postihnutie (MP)	164
Poruchy aktivity a pozornosti (PAaP)	136
Autizmus a iné pervazívne poruchy (AUT)	77

¹ SCŠPP, Dvory 1933/20, Púchov; SCŠPP HELP-DYS, Lúky 127; CŠPP ako súčasť Spojenej školy Bytča; CŠPP ako súčasť Spojenej školy internátnej, F. Rákocziho II. 1, Šahy

² názvy poradenských zariadení CŠPP a CPPPaP sa 1.1.2023 menia v zmysle zákona č. 245/2008 (školský zákon) na *Špecializované centrum poradenstva a prevencie a Centrum poradenstva a prevencie*

³ CPPPaP, Námestie slobody 1657/13, Púchov

⁴ SCŠPP HELP-DYS, Lúky 127

⁵ SCŠPP HELP-DYS, Lúky 127

⁶ CŠPP ako súčasť Spojenej školy internátnej, F. Rákocziho II. 1, Šahy

Chorí alebo zdravotne oslabení (CH-ZO)	40
Zrakové postihnutie (ZP)	8
Telesné postihnutie (TP)	6
Poruchy správania (PS)	5
Sluchové postihnutie (SP)	5
Všeobecné intelektové nadanie (VIN) ⁷	17
Spolu	2 606

TABUĽKA 3 Počet evidovaných klientov podľa frekvencie poskytovaných odborných služieb

Poskytovanie odborných služieb v kontrolovaných zariadeniach výchovného poradenstva a prevencie	CŠPP	CPPPaP
jednorazovo	507	342
opakovane	2 093	224

Frekvencia návštev vychádzala z potrieb jednotlivých klientov a možností zariadení, v priemere 1-krát týždenne, 2 až 3-krát za mesiac, resp. v prípade potrieb klientov. Pričom dĺžka čakacej doby na diagnostické vyšetrenie klienta sa pohybovala v rozmedzí od jedného týždňa až do troch mesiacov. Podľa vyjadrení riaditeľov poradenských zariadení, dôvod čakania najčastejšie uvádzali aktuálnu pandemickú situáciu a dlhodobu poddimenzovaný stav odborných zamestnancov.

CŠPP poskytovali komplexnú špeciálnopedagogickú činnosť, psychologickú, diagnostickú, poradenskú, rehabilitačnú, preventívnu, metodickú a inú odbornú činnosť deťom a žiakom so zdravotným postihnutím s cieľom dosiahnuť optimálny rozvoj ich osobnosti a sociálnu integráciu. Vykonávali aj metodickú činnosť a zároveň aj rané poradenstvo.

CPPPaP poskytovali komplexnú psychologickú, špeciálnopedagogickú, diagnostickú, poradenskú, konzultačnú činnosť a zároveň preventívnu starostlivosť v oblasti optimalizácie ich osobnostného, vzdelávacieho a profesijného vývinu.

Odborní zamestnanci školských zariadení spolupracovali okrem výchovných poradcov, pedagogických a odborných zamestnancov zo škôl aj s inými odborníkmi z oblasti neurológie, pedopsychiatrie, pediatrie, klinickej psychológie, klinickej logopédie a s odborníkmi pre deti s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami.

2 HLAVNÉ ZISTENIA

2.1 Podmienky činností zariadení

Počet odborných zamestnancov v hodnotených zariadeniach výchovného poradenstva a prevencie predstavoval 34 zamestnancov (28 v CŠPP a 6 v CPPPaP).

TABUĽKA 4 Počet odborných zamestnancov v hodnotených zariadeniach výchovného

Počet odborných zamestnancov	CŠPP	CPPPaP
Psychológ	8	3
Špeciálny pedagóg	13	2

⁷ Všeobecné intelektové nadanie CŠPP evidujú v prípade kombinácie so zdravotným postihnutím alebo poruchou

Terénny špeciálny pedagóg	/	/
Logopéd	4	/
Liečebný pedagóg	/	/
Sociálny pracovník	1	1
Zdravotnícky pracovník	2	/
Spolu	28	6

Zo všetkých odborníkov kontrolovaných subjektov interne na celý úväzok zamestnávali 22 odborných zamestnancov (16 CŠPP a 6 CPPPaP), interne na čiastočný úväzok 5 odborných zamestnancov a externe na čiastočný úväzok 7 odborných zamestnancov. Počet odborných zamestnancov nepostačoval vzhľadom na charakter zdravotného znevýhodnenia a nepostačoval ani vzhľadom na individuálne potreby klientov v oblasti poskytovania špeciálnopedagogickej odbornej starostlivosti. Riaditelia školských zariadení výchovného poradenstva a prevencie poukazovali na poddimenzovaný počet odborných zamestnancov.

Riaditelia a ich zástupcovia spĺňali zákonom stanovené *kvalifikačné požiadavky* na výkon riadiacej funkcie, okrem dvoch riaditeľiek⁸ a odborných zamestnancov⁹, ktorí vykonávali logopedické intervencie. Ďalší odborní zamestnanci spĺňali zákonom stanovené kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky pre špeciálnopedagogickú a psychologickú činnosť. Ostatní zamestnanci si svoju odbornosť naďalej zvyšovali prostredníctvom celoživotného kontinuálneho vzdelávania, účasťou na odborných seminároch, konferenciách, školeniach, kurzoch, výcvikoch v terapiách v Slovenskej a Českej republike. Okrem jedného centra¹⁰, kde si odborní zamestnanci za ostatné dva roky nezvyšovali odbornosť absolvovaním externého vzdelávania.

Priestorové a materiálno-technické podmienky vo všetkých školských zariadení výchovného poradenstva a prevencie boli na dobrej úrovni, pracovne boli zariadené štandardným nábytkom, výpočtovou technikou s pripojením na internet, materiálmi na výkon odbornej činnosti, kompenzačnými, reedukačnými a inými špeciálnymi učebnými pomôckami, odbornou literatúrou a výučbovými programami. Dve CŠPP¹¹ boli súčasťou škôl, dve¹² sídlili v prenajatých priestoroch a CPPPaP sídlilo vo vlastných priestoroch. Školské zariadenia mali vybudovaný bezbariérový vstup do budovy pre samostatný pohyb osôb s obmedzenou schopnosťou pohybu i orientácie, okrem dvoch centier¹³. Osobné záznamy klientov boli uložené v zabezpečených uzamykateľných kovových kartotékach, okrem jedného CŠPP¹⁴.

2.2 Odborná činnosť poskytovaná zariadením

Tematická inšpekcia nadväzuje na tematickú inšpekciu uplatňovania princípu rovného prístupu k vzdelávaniu pri prijímaní žiakov do ŠZŠ a výber poradenských centier súvisí s nedostatkami

⁸ SCŠPP, Dvory 1933/20, Púchov; SCŠPP HELP-DYS, Lúky 127 – neabsolvovali základné ani rozširujúce funkčné vzdelávanie

⁹ SCŠPP HELP-DYS, Lúky 127 – vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa v študijnom programe zameranom na logopédiu vrátane kombinácie s ďalším študijným odborom nemal nik hoci vykonávali logopedické intervencie

¹⁰ CŠPP ako súčasť Spojenej školy internátnej, F. Rákocziho II. 1, Šahy

¹¹ CŠPP ako súčasť Spojenej školy internátnej, F. Rákocziho II. 1, Šahy; CŠPP ako súčasť Spojenej školy Bytča

¹² SCŠPP, Dvory 1933/20, Púchov; SCŠPP HELP-DYS, Lúky 127

¹³ CŠPP ako súčasť Spojenej školy internátnej, F. Rákocziho II. 1, Šahy; SCŠPP HELP-DYS, Lúky 127

¹⁴ CŠPP ako súčasť Spojenej školy internátnej, F. Rákocziho II. 1, Šahy

v diagnostických procesoch a následnými pochybnosťami o zaradení žiakov do prúdu špeciálneho školstva.

Hodnotená odborná činnosť v poradenských zariadeniach súvisí predovšetkým s výberom a správnosťou aplikácie psychodiagnostických metód v kontexte so stanovenými diagnózami žiakov vzdelávajúcich sa v špeciálnej základnej škole.

Analýzu správ zo **psychologických** a špeciálnopedagogických vyšetrení vykonávali odborníčky z praxe, ktoré verifikovali správnosť stanovených diagnóz a zaradenie žiakov podľa adekvátnej formy vzdelávania. Na základe zistení konštatovali viaceré **nedostatky spojené s postupom psychologických vyšetrení, s výberom psychodiagnostických metód a s textovým obsahom správ z odborných vyšetrení.**

Odborníčky z praxe v CŠPP analyzovali správy z diagnostických vyšetrení **16 klientov** vzdelávajúcich sa v ŠZŠ. Odborná činnosť poskytovaná v CŠPP¹⁵ bola posudzovaná overením výberu vhodných psychodiagnostických metód z hľadiska stanovenia mentálneho postihnutia **10 žiakov** vzdelávaných v špeciálnej základnej škole. Odborníčka z praxe na základe analýzy diagnostických vyšetrení nariadila **jednému žiakovi rediagnostické psychologické vyšetrenie a štyrom žiakom odporúčala kontrolne psychologické vyšetrenie.** Výrazným nedostatkom bola **absencia záznamových hárkov z realizovaného diagnostického vyšetrenia** ako podkladov k stanoveniu mentálneho postihnutia diagnostikovaných žiakov. Nesúlad sa vyskytol v dátumoch informovaných súhlasov zákonných zástupcov a zaradenia do evidencie v zariadení poradenstva a prevencie, ako aj v jeho neskoršom doložení v porovnaní so samotným výkonom diagnostiky.

V CŠPP¹⁶ odborníčka z praxe pri posudzovaní dokumentácie **dvoch žiakov** konštatovala **administratívne nezrovnalosti**, ktoré boli počas tematickej inšpekcie odstránené. Rediagnostické vyšetrenie oboch žiakov nebolo potrebné.

V CŠPP¹⁷ odborníčka z praxe analyzovala dokumentáciu zo psychologického vyšetrenia **troch žiakov** a v predloženej dokumentácii zistila **administratívne nedostatky**, ktoré boli počas tematickej inšpekcie odstránené. Rediagnostické vyšetrenie žiakov nebolo potrebné.

V CŠPP¹⁸ odborníčka z praxe konštatovala v prípade **jedného žiaka administratívne nezrovnalosti**, ktoré spochybňovali jeho zaradenie do špeciálnej základnej školy, avšak tento žiak už nebol klientom tohto zariadenia a rediagnostické vyšetrenie nebolo potrebné.

Po preštudovaní spisových dokumentov klientov odborníčkou z praxe v CPPPaP¹⁹ sa zistilo, že osobné spisy obsahujú potrebné náležitosti a použité psychodiagnostické metódy boli metodologicky relevantné. Výsledky testov preukázateľne potvrdili znížený intelekt žiakov a zároveň aj správnosť ich zaradenia do špeciálnej základnej školy.

Odborníčky z praxe uvádzali, že väčšina *správ* zo psychologických vyšetrení bola štruktúrovaná v súlade s odporúčaním Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie. **Nedostatky súviseli s nekomplexným vedením dokumentácie klientov, chýbajúcimi záznamovými hárkami.** Z komparácie niektorých predložených osobných spisov a testových materiálov so správami z diagnostických

¹⁵ CŠPP ako súčasť Spojenej školy internátnej, F. Rákocziho II. 1, Šahy

¹⁶ SCŠPP, Dvory 1933/20, Púchov

¹⁷ SCŠPP HELP-DYS, Lúky 127

¹⁸ CŠPP ako súčasť Spojenej školy Bytča

¹⁹ CPPPaP, Námestie slobody 1657/13, Púchov

vyšetrení vyplynulo, že **v spisovej dokumentácii sa záznamové hárky z psychologického vyšetrenia vôbec nenachádzali, čo neumožnilo späťne verifikovať správnosť použitých diagnostických nástrojov pri stanovení diagnózy klientov.** Ojedinelé nedostatky sa vyskytli *v rozdielnosti dátumov informovaných súhlasov zákonných zástupcov a zaradenia do evidencie v zariadení poradenstva a prevencie, ako aj v jeho neskoršom doložení v porovnaní so samotným výkonom diagnostiky.*

2.3 Opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov

Štátna školská inšpekcia upozornila jedného zriaďovateľa poradenského zariadenia²⁰ na nedostatky, ktoré sa týkali **písomného neoznámenia údajov o elokovanom pracovisku** Royova 773, Púchov ako súčasti SCŠPP HELP-DYS, Lúky č. 127 v súlade s Metodickým pokynom č. 13/2013 Ministerstvu školstva, vedy, výskumu a športu SR, hoci uvedené zariadenie bolo v prevádzke od roku 2015.

3 ZÁVERY

Kontrolované poradenské zariadenia poskytovali psychologickú, špeciálnopedagogickú, diagnostickú, výchovnú, poradenskú, metodicko-odbornú a preventívno-výchovnú činnosť. Riaditelia a ich zástupcovia spĺňali kvalifikačné predpoklady a požiadavky na výkon vedúcich zamestnancov, okrem dvoch riaditeľiek, ktoré neabsolvovala funkčné vzdelávanie. Odbornú činnosť zabezpečovali odborní zamestnanci spĺňajúci kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky s výnimkou odborných zamestnancov, ktorí vykonávali logopedické intervencie. **Počet odborných zamestnancov bol vzhľadom na narastajúce potreby a špecifiká klientov nepostačujúci, čo malo veľký dosah na čakaciu dobu diagnostického vyšetrenia klientov aj v čase pandemickej situácie.** Väčšina odborných zamestnancov mala záujem o zvyšovanie si svojej odbornosti absolvovaním rôznych vzdelávaní, odborných seminárov, kurzov, konferencií i samoštúdiom, okrem jedného centra, kde si odborní zamestnanci za ostatné dva roky nezvyšovali odbornosť absolvovaním externého vzdelávania.

Priestorové podmienky a vybavenosť informačno-komunikačnými technológiami, databázou psychodiagnostických nástrojov a testovacích materiálov boli na dobrej úrovni. **Nedostatkom** v dvoch subjektoch boli **chýbajúce bezbariérové vstupy do budovy.**

Prizvaní odborníci z praxe a školskí inšpektori **analyzovali dokumentáciu klientov** v 5 školských zariadeniach výchovného poradenstva a prevencie. V prípade **6 klientov boli zistené administratívne nedostatky**, ktoré počas inšpekcie odstránili, **jednému klientovi bolo nariadené rediagnostické psychologické vyšetrenie a štyrom klientom odporúčané kontrolne psychologické vyšetrenie v inom poradenskom zariadení.** Ostatná predložená dokumentácia bola komplexná a použité diagnostické metódy boli vhodne zvolené.

Identifikované **nedostatky** sa v niektorých prípadoch týkali **nekompletnosti dokumentácie**, v niektorých osobných spisoch **chýbali záznamové hárky** z psychologického vyšetrenia a ojedinele sa vyskytol aj **nesúlاد v dátumoch**. Psychologické správy boli štruktúrované v súlade s odporúčaním Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie.

²⁰ SCŠPP HELP-DYS, Lúky 127

4 ODPORÚČANIA A PODNETY

4.1 Odporúčania na úrovni centier

- Vieť osobné spisy komplexne s akcentom na záznamové hárky z diagnostických vyšetrení.
- Zamerať kontrolnú činnosť na poskytovanie odbornej činnosti so zameraním na obsah diagnostických správ a vedenie osobných spisov.

5 ZOZNAMY

5.1 Tabuľky

TABUĽKA 1 Základné údaje o kontrolovaných zariadeniach	4
TABUĽKA 2 Počet evidovaných klientov podľa druhu ZZ v ČŠPP	4
TABUĽKA 3 Počet evidovaných klientov podľa frekvencie poskytovaných odborných služieb	5
TABUĽKA 4 Počet odborných zamestnancov v hodnotených zariadeniach výchovného	5